

แนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก จิระเดช สืบรสปลื้ม

รองผู้อำนวยการกองปลัดบัญชาการกองทัพภาคที่ 1

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1

โดย พันเอก จิระเดช สืบรสปลื้ม

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ประภาส แก้วศรีงาม

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็น เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดี

พลตรี

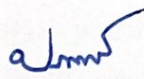

(วิชาติ เอี่ยมไพจิตร)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(ประภาส แก้วศรีงาม)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(ภูมิรัชต์ ดุชชัย)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอกหญิง

(กนิษฐา ฐิติวัฒนา)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(ธีญนุช สิงห์พันธุ์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก จิระเดช สีบรรสปลี้ม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1

วันที่ กันยายน 2565 **จำนวนคำ** 8,221 **จำนวนหน้า** 31

คำสำคัญ กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 แนวทางการเร่งรัดการเบิกจ่าย, การใช้จ่ายงบประมาณ

ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณตามที่รัฐบาลกำหนด

จากการศึกษาพบว่างบประมาณส่วนใหญ่ของกองทัพภาคที่ 1 ส่วนใหญ่ร้อยละประมาณ 70 เป็นงบงานด้านกำลังพลที่มีการเบิกจ่ายตามห้วงระยะเวลาในอัตราส่วนคงที่ซึ่งในแต่ละไตรมาสจะเบิกจ่ายได้ร้อยละ 25 ของงบงานด้านกำลังพล ดังนั้นในการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 ให้ได้ตามที่ รัฐบาลกำหนดนั้นควรมีแนวทางการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ ในงาน/โครงการ รวมทั้งมีการบริหารงบประมาณที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้การใช้จ่ายงบประมาณของ กองทัพภาคที่ 1 เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด โดยมีข้อสรุปที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของ กองทัพภาคที่ 1 ในประเด็นของการวางแผนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด การเร่งรัดเบิกจ่ายงบการอบรม การเตรียมความพร้อมของงาน/โครงการ ที่เป็นงานจัดซื้อจัดจ้างล่วงหน้าก่อนปีงบประมาณ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นรูปแบบที่ดำเนินการได้ และสามารถลดระยะเวลาในการดำเนินการวิธี ทำให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้เร็วขึ้น ตลอดจนจัดทำแผนการดำเนินงาน/โครงการตามห้วงระยะเวลาและประเด็นในเรื่องของการพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปด้วย

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel jiradech suebrospluem

TITLE: The Guideline for Accelerating Budget Disbursements of 1 st Army Area Headquarters

DATE : September 2022 **WORD COUNT** 8,221 **PAGES** 31

KEY TERMS : 1 st Army Area Headquarters, Accelerating budget disbursements, Budget spending

CLASSIFICATION : Unclassified

The aims of this Research work is to study the guideline for Accelerating budget disbursements of 1 st Army Area Headquarters in order to propose the guidelines for high efficiency of budget spending.

The study found that most budgets of 1st Army Area Headquarters. The objective of the measures is to accelerate the budget spending to maximum efficiency for each year. According to the information of the annual spending budget between 2020 to 2021. it was found that the result budget spending didn't increase. Overall, the budget spending was still below target. Therefore, There I should be a guideline for optimizing budget spending on work / projects and the suitable management. This may have positive results for the budget spending of the Royal Thai Armed Forces to meet the government's target.

The conclusion can be used as a guideline for increasing the efficiency of budget spending of the Royal Thai Armed Forces Headquarters by planning the spending of Training Statements Preparation of work/project, in accordance with the goal of the government. It could be done efficiently if the relevant agencies monitor the preparation of the project and procurement. including units allocating to the project budget,

The implementation of procurement processes to make them effectiveness while reduce time spend will enable the reimbursement of the budget faster. This will also create project & plan to be in the time frame while support the personnel development must be done at the same time.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ วิทยาลัย การที่พบกทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ พันเอก ภูมิรัชต์ ดุษฎี รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ประภาส แก้วศรีงาม ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และแนวทางในการจัดทำ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้การสนับสนุนข้อมูล คำแนะนำ และแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย หากมีประโยชน์ใดที่ปรากฏใน เอกสารวิจัย ส่วนบุคคลนี้ ล้วนมาจากข้อคิดเห็นและคำแนะนำจากผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัย ดังกล่าว ข้างต้น และหากมีข้อบกพร่องใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการบริหารงบประมาณและการเบิกจ่าย งบประมาณของกองทัพภาคที่ 1	7
วิเคราะห์การเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1.....	10
วิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์	13
วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองทัพภาคที่ 1 อย่างมีประสิทธิภาพ.....	14
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	22
ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของ กองทัพบก.....	22
ข้อมูล ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่สนับสนุน	23
บทที่ 4 บทสรุป	29
ข้อเสนอแนะ	30
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	31
เอกสารอ้างอิง.....	
ประวัติผู้วิจัย.....	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการทำงานด้านการงบประมาณ การเงิน และพัสดุมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นอย่างมากสืบเนื่อง จากนโยบายการปฏิรูประบบการเงินการคลังของประเทศ รวมถึงนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่ “Thailand 4.0” ทำให้มีการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังและ การพัสดุภาครัฐ เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารทรัพยากรของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ เพิ่มความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของส่วนราชการทั้งในด้านการบริหารงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายเงิน การทำธุรกรรมทางการเงิน และการบัญชีภาครัฐ มีการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปประเทศ

การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ นี้เอง ทำให้บุคลากรด้านงบประมาณ การเงิน และการพัสดุของกองทัพภาคที่ 1 ต้องมีการปรับตัว พัฒนาตนเองและพัฒนาการปฏิบัติงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีความถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อความต้องการใช้ และตอบสนองต่อนโยบาย ของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับที่ทางกองทัพบก และรัฐบาลกำหนด

งบประมาณที่กองทัพภาคที่ 1 ได้รับการจัดสรรงบประมาณมีหลายด้าน โดย งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกองทัพบกโดยมีสำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบกเป็นหน่วยรับผิดชอบงบประมาณหลักของกองทัพบก ในส่วนของงบประมาณสายงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีสำนักงบประมาณและการเงิน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบงบประมาณหลัก ซึ่งทั้ง 2 สายงานใช้ระเบียบและข้อบังคับที่แตกต่างกันทำให้มีความผิดพลาดด้านการเบิกจ่ายงบประมาณโดยตลอด

ในปีที่ผ่านมา มา กองทัพภาคที่ 1 มีการบริหารงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกองทัพบกและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้เรียบร้อยใน

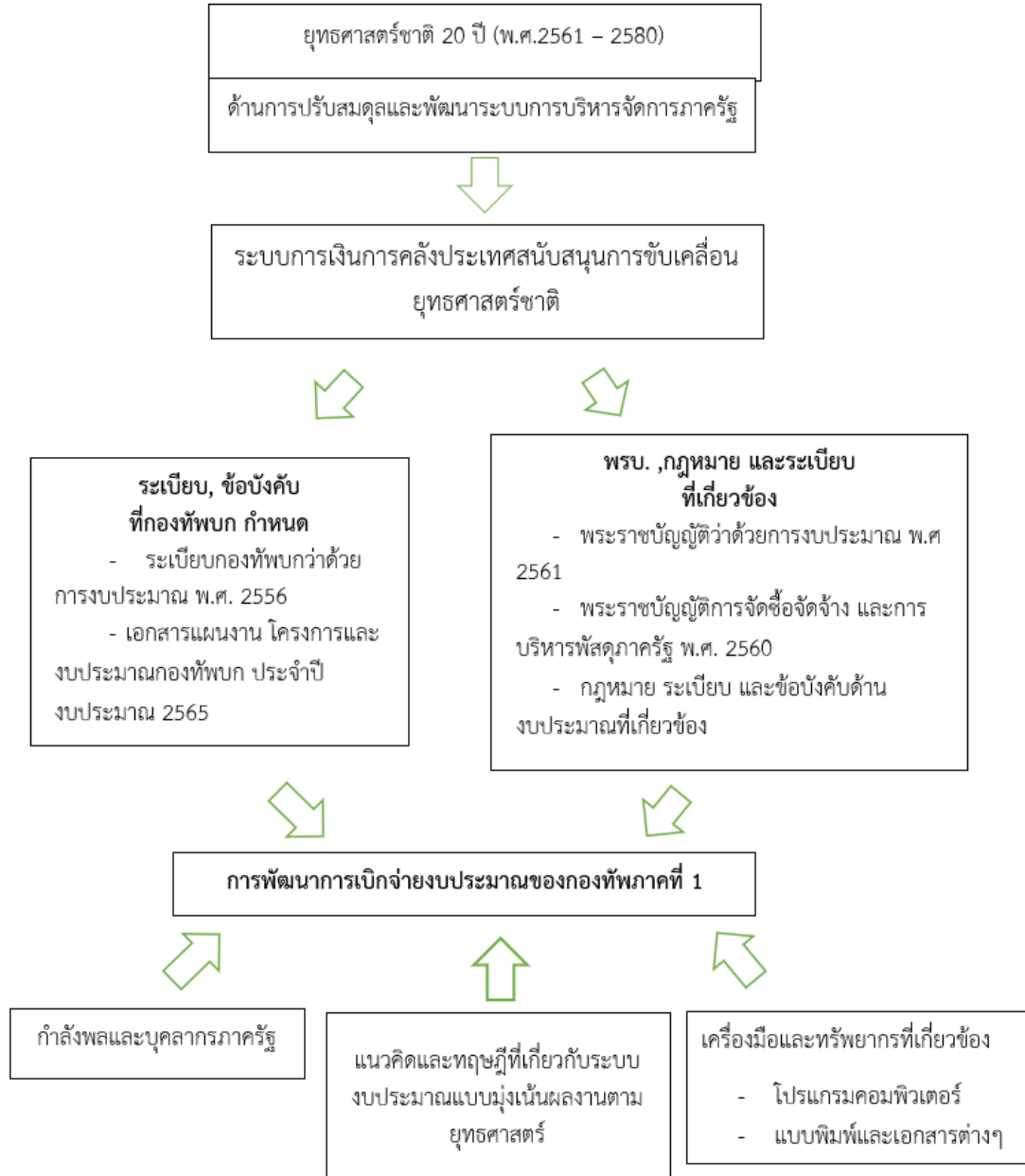
ระดับหนึ่ง แต่ยังมีการบริหารงบประมาณไม่เป็นไปตามระเบียบในบางรายการ เช่น ระยะเวลาในการดำเนินการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ ซึ่งต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่มากกว่าเดิม ทำให้ระยะเวลาในการดำเนินการใช้เวลามากกว่าระยะเวลาที่กำหนด ส่งผลให้มีเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า และมีผลการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ทางกองทัพบกและรัฐบาลกำหนด โดยมีงบประมาณที่เบิกจ่ายไม่เรียบร้อยและพักตกเป็นรายได้แผ่นดินจำนวนหนึ่ง ซึ่งในปีงบประมาณ 2564 ที่ผ่านมา กองทัพภาคที่ 1 ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 772 ล้านบาท มีงบประมาณที่เบิกจ่ายไม่ทันและพักตกเป็นรายได้แผ่นดิน ประมาณ 81 ล้านบาท

การวิจัยนี้ทำให้การดำเนินการด้านงบประมาณมีประสิทธิภาพ ลดอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเบิกจ่ายงบประมาณที่ล่าช้า และเบิกจ่ายไม่ทัน ตลอดจนเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเบิกจ่ายของกองทัพภาคที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพ เป็นแนวทางในการนำเสนอให้ผู้บังคับบัญชาในกองทัพภาคที่ 1 พิจารณาในการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยในปีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในการบริหารงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1
2. เพื่อศึกษาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองทัพภาคที่ 1 อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด

2. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาสภาพข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณในปีที่ผ่านมาๆ มาของกองทัพภาคที่ 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สืบค้นความรู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ตลอดจนมีการสอบถามจากผู้ที่มีความรู้ในเรื่องงบประมาณ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลโดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ วิเคราะห์หาทางเลือกยุทธศาสตร์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองทัพภาคที่ 1

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

พัฒนาโครงร่างวิจัยในห้วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ.2564 หลังจากได้รับอนุมัติโครงร่างวิจัย เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2565 วิเคราะห์ข้อมูลในเดือนมีนาคม พ.ศ.2565 นำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสรุปและอภิปรายผลให้แล้วเสร็จในเดือนเมษายน พ.ศ.2565 นำมาจัดทำรายงานวิจัยและรูปเล่มวิจัย พร้อมนำเสนอรายงานวิจัยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กองทัพภาคที่ 1 มีกระบวนการปฏิบัติงานเบิกจ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ
2. เจ้าหน้าที่ของกองทัพภาคที่ 1 ได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถให้สามารถเรียนรู้การ ปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ และสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้

3. ผลการศึกษาวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน เบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เบิกจ่ายผ่านกองทัพภาคที่ 1

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การดำเนินงานด้านงบประมาณของกองทัพบก มีสำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก เป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการงบประมาณ การบัญชี การเงิน การตรวจสอบภายใน และการบริหารทรัพยากร โดยยึดถือกฎหมายและข้อบังคับที่ทางกระทรวงการคลัง และ สำนักงบประมาณ กำหนด โดยกองทัพบกเองได้กำหนดระเบียบ และ ข้อบังคับ ให้หน่วยต่างๆของกองทัพบกได้ยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพบกไปในทิศทางเดียวกัน มีการใช้จ่ายงบประมาณ ที่ประหยัด โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

การวิจัยนี้มุ่งเน้นในการวิเคราะห์หาแนวทางในการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ใช้ระยะเวลาในการบริหารงบประมาณให้น้อยที่สุด เพื่อให้ผลการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแนวทางที่กองทัพบกกำหนด รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี(พ.ศ.2561-2580) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ” ตามเป้าหมายที่ 1 ด้านความมั่นคง และเป้าหมายที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่ 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ แผนแม่บทย่อย การบริหารจัดการการเงินการคลัง เป้าหมายแผนแม่บทย่อยหน่วยงานภาครัฐบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ การขับเคลื่อนตามเป้าหมายที่กำหนด

ตลอดจนกองทัพบกได้ยึดถือระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ในหัวข้อแผนย่อยการบริหารจัดการการเงินการคลังภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการจัดสรรบริการและประโยชน์สาธารณะเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการขับเคลื่อนประเทศ ดังนั้น แผนย่อยการบริหารจัดการการเงินการคลังจึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้ภาครัฐดำเนินการภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลัง มีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินการคลัง บริหารและจัดการการเงินการคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐใช้จ่ายในจำนวนที่เหมาะสมอย่างโปร่งใส โดยที่ประชาชนและภาคส่วนอื่น ๆ สามารถตรวจสอบการใช้

จ่ายของภาครัฐได้ทุกขั้นตอน และมีมาตรการทางเศรษฐกิจ การเงิน และการค้าที่เท่าทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงประเทศ

แนวทางการพัฒนา

- จัดทำงบประมาณตอบสนองต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยสนับสนุนบทบาทภารกิจของหน่วยงานทั้งในภารกิจพื้นฐาน ภารกิจยุทธศาสตร์ ภารกิจพื้นที่ และภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายของแต่ละแผนงาน/โครงการ และเป้าหมายร่วมตามระยะเวลาที่กำหนดไว้สอดคล้องกับสถานการณ์และความเร่งด่วนในแต่ละช่วงเวลา โดยใช้เครื่องมือด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ มิติอย่างยั่งยืน

- กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการ ทั้งในภารกิจพื้นฐาน ภารกิจยุทธศาสตร์และภารกิจพื้นที่ มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินงานเป็นการติดตามประเมินผลทั้งระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อให้สามารถตรวจสอบ และนำไปสู่การปรับแนวทาง การดำเนินงานที่เหมาะสมได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และจัดให้มีการรายงานการติดตามประเมินผลในการบรรลุเป้าหมายต่อสาธารณะเป็นประจำ รวมทั้งการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการบริหารงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองทัพภาคที่ 1

การบริหารงบประมาณของ กองทัพภาคที่ 1 ได้ยึดถือระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2556 ที่มีโครงสร้างงบประมาณแบ่งออกเป็น 23 กลุ่มงบงาน และ 6 โครงการซึ่งมีกรมฝ่ายเสนาธิการทั้ง 6 กรม เป็นหน่วยรับผิดชอบงบประมาณหลัก ในแต่ละ

กลุ่มงาน/โครงการ ดังนั้น กองทัพอากาศที่ 1 จึงให้กองฝ่ายเสนาธิการทั้ง 6 กอง รับผิดชอบการบริหารงบประมาณตามกลุ่มงาน/โครงการในสายงานต่างๆ

สำหรับในปีงบประมาณ 2564 ทภ.1 / ศปก.ทภ.1 / กอ.รมน.ภาค 1 ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 772,046,562 บาท¹ แบ่งเป็น

งบปกติ	จำนวน	689,669,137 บาท
งบ ศปก.	จำนวน	61,092,059 บาท
งบ กอ.รมน.	จำนวน	21,285,366 บาท

ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ สามารถวัดผลได้จากร้อยละของความสำเร็จในการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกอบด้วย งบประมาณภาพรวม งบรายจ่ายประจำงบรายจ่ายลงทุน โดยยึดถือหลักเกณฑ์การวัดความสำเร็จในการเบิกจ่ายงบประมาณที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในการวัดผล โดยมีสำนักงบประมาณเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการพิจารณาเสนอเกณฑ์และมาตรการต่อรัฐบาลเพื่อขออนุมัติเป็นมติคณะรัฐมนตรีเพื่อใช้ในการบริหารงบประมาณของประเทศ² ทั้งนี้มีเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณ ปีงบประมาณ 2564 ดังนี้ ไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 23, ไตรมาสที่ 2 ร้อยละ 54, ไตรมาสที่ 3 ร้อยละ 77 และ ไตรมาสที่ 4 ร้อยละ 100

สำหรับในภาพรวมงบประมาณของกองทัพอากาศที่ 1 จะได้รับการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.3 ของงบประมาณของกองทัพบก หรือประมาณปีละประมาณ 10,000 ล้านบาท แบ่งเป็นของ กองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 1 ประมาณ 1,200 ล้านบาท และหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศที่ 1 ประมาณ 8,800 ล้านบาท โดยแบ่งเป็น งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่นๆ และงบเงินอุดหนุน

จากภาพรวมงบประมาณของ กองทัพอากาศที่ 1 จะเห็นได้ว่างบประมาณส่วนใหญ่ที่ได้รับ เป็นงบบุคลากรถึงประมาณร้อยละ 70 ต่อปี ซึ่งการเบิกจ่ายจะเป็นไปตามระยะเวลา และในแต่ละ ไตรมาส (3 เดือน) จะสามารถเบิกจ่ายได้ในสัดส่วนคงที่ร้อยละ 25 ของงบบุคลากรหรือประมาณร้อยละ 20 ของงบประมาณทั้งหมด

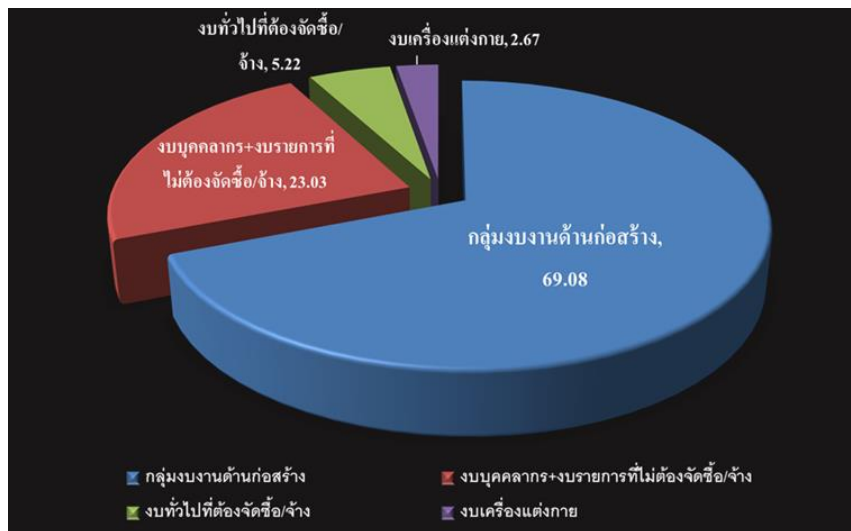
จากข้อมูลของเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละไตรมาสตั้งแต่ปีงบประมาณ 2564 ที่แต่ละไตรมาสจะต้องเบิกจ่ายให้ได้ประมาณร้อยละ 25 นั้น นำมา

วิเคราะห์ กับภาพรวมงบประมาณของ กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 หากจะดำเนินการเร่งรัดการ เบิกจ่ายให้ได้ตามเป้าหมายการเบิกจ่ายหรือสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นจะต้อง เร่งรัด การเบิกจ่ายในงบงานอื่นๆ ได้แก่ งบดำเนินการ,งบลงทุน,งบรายจ่ายอื่นและงบเงินอุดหนุน ที่เหลืออีก ร้อยละ 30 ให้มีผลการเบิกจ่ายในแต่ละไตรมาส เป็นร้อยละ 5 ถึง 8

งบประมาณรายการอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงบบุคลากรนั้น กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 จะต้องดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามระเบียบทางด้านการเงินและการคลัง โดยแบ่งเป็น งบประมาณที่ไม่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง และ งบประมาณที่ต้อง ดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง³

ตัวอย่างงบประมาณที่ไม่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้างส่วนใหญ่เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงติดต่อกองราชการและนำสาร,ค่าเบี้ยประชุมสัมมนา และค่าชดเชยยานพาหนะ เป็นต้น

สำหรับงบประมาณที่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง ได้แก่ งานการก่อสร้างของหน่วยขึ้นตรงกองทัพภาคที่ 1 งานการจัดหาเครื่องแต่งกายแผนงาน ศูนย์ปฏิบัติการ (กำลังรบหลักและ ทหารพราน), งานการจัดหาขบวนรถและ งานประจำปีที่ต้องขออนุมัติเงินประจำงวดสำหรับงานที่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อ/จ้าง รายย่อย

ภาพที่ 2 การแบ่งประเภทของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

สำหรับงานการก่อสร้าง กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 ได้รวมงานการก่อสร้างเกือบทั้งหมดของ กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 และ หน่วยขึ้นตรงกองทัพภาคที่ 1 ไว้ที่ กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 เพื่อให้สามารถควบคุมงานการก่อสร้างให้เป็น มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีผลต่อการเร่งรัดการเบิกจ่ายของ กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1

วิเคราะห์การเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1

งบประมาณ ที่ กองทัพภาคที่ 1 ได้รับนั้น การเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณนั้น จะต้องดำเนินการทั้งงบประมาณที่ต้องเบิกจ่ายตามระยะเวลาและ งบประมาณ ที่ไม่ได้เบิกจ่ายตามระยะเวลาด้วย ทั้งนี้การเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ มีบุคคลากรและหน่วยที่เกี่ยวข้องหลายส่วนไม่เพียง โดยเฉพาะ กองปลัดบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 เพียงหน่วยเดียว ซึ่งหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการให้สอดคล้อง และมีการดำเนินการให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหากมีบุคคลหรือหน่วยใดดำเนินการล่าช้าจะส่งผลต่อการเบิกจ่ายได้

สาเหตุที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานตามแผนงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไม่เป็นไปตามแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ประจำปีตามที่รัฐบาลกำหนด มีดังนี้

หน่วยงานไม่สามารถปฏิบัติงานและใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนดไว้ เนื่องจากการจัดทำแผนการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับหัวระยะเวลาในการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วย และหน่วยไม่มีการเร่งรัดการปฏิบัติงานและใช้จ่ายงบประมาณอย่างจริงจัง

การที่หน่วยมีงบประมาณในลักษณะ ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในสัดส่วนของงบประมาณที่ได้รับค่อนข้างสูง และงานดังกล่าวมีขั้นตอนในการดำเนินการจัดหา และมีระยะเวลาส่งมอบงานงาน/โครงการ ที่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่สามารถ ก่อหนี้ผูกพันได้ในไตรมาสที่ 1 ตามแนวทางและมาตรการที่ภาครัฐกำหนด มีสาเหตุ มาจาก ความไม่พร้อมของงาน/โครงการ ในการดำเนินการจัดหาในเรื่องแบบรูปรายการ และการประมาณราคา การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ และราคากลาง การเปลี่ยนแปลง รายละเอียดในการจัดหา การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการและการประมาณราคา การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ และราคากลาง

ดำเนินการไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เช่น คุณลักษณะเฉพาะที่กำหนด ไม่มีขาย ในท้องตลาด หรือราคากลางต่ำเกินไป หรือสูงเกินความเป็นจริง อาจต้องยกเลิกการจัดหา หรือดำเนินการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางใหม่ เอกสารหลักฐานในการ ดำเนินกรรวิธีจัดหาหรือดำเนินการวิธีจัดหาไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ประกอบกับ ไม่มีความชัดเจนในวิธีการจัดหา หรือไม่มีการตรวจสอบและแบ่งกลุ่มประเภทรายการ ในการจัดหา จนมีลักษณะของการกำหนดรายการจัดหา ที่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับ ผู้ประกอบการที่สามารถดำเนินการได้เพียงน้อยราย จนต้องยกเลิกการจัดหา สิ่งสำคัญที่ส่งผล ต่อการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง คือความไม่ชัดเจนของนโยบายหรือ แนวทางในการปฏิบัติ รวมทั้งไม่เร่งรัดการดำเนินงาน/โครงการ หรือขาดการควบคุมกำกับ ดูแลอย่างต่อเนื่อง

การขาดความรู้ความเข้าใจในช่วงเปลี่ยนผ่านของการปฏิบัติตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับ พระราชบัญญัติ การ จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 (ฉบับใหม่)

นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคประการสำคัญ คือ การที่หน่วยไม่สามารถบริหารสัญญา ให้เป็นไปตามที่กำหนดได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการส่งมอบและเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า จนต้องกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี หรือ ขยายเวลาเบิกเงิน จากการศึกษาข้อมูลพบว่าสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถบริหารสัญญาให้เป็นไปตามที่กำหนดได้ มีผลมาจากผู้ขายหรือผู้รับจ้างส่งมอบ งานหรือส่งของล่าช้าหรือทิ้งงาน,ขาดการควบคุม กำกับ ดูแล และเร่งรัดติดตามการดำเนินงาน ตามสัญญากับผู้ขายหรือผู้รับจ้างอย่างจริงจัง,ไม่เร่งรีบในการแก้ปัญหา หรือปกปิดปัญหา เนื่องจากเป็นความผิดพลาดในขั้นตอนการออกแบบหรือการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ ของหน่วยขาดการตรวจสอบอย่างจริงจัง ในกรณีของ ประเทศผู้ผลิต และ/หรือ ผู้ประกอบการ ว่าจะสามารถส่งมอบของได้ตามสัญญาหรือไม่มีหลักฐานเอกสารสำคัญในการประกอบการ เบิกจ่ายไม่ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ เนื่องจากไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง คำชี้แจงอื่นๆ หรือ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องที่มีผลบังคับใช้

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า กองปลัดบัญชีกองทัพภาคที่ 1 ในฐานะหน่วย งบประมาณของ กองทัพภาคที่ 1 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ได้ดำเนินการตอบสนอง นโยบายของรัฐบาลในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

มาโดยตลอด ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำปีของ กองทัพอากาศที่ 1 โดยมี รองแม่ทัพอากาศที่ 1 (สายงบประมาณ) เป็นประธานกรรมการ และ กองปลัดบัญชาการกองทัพอากาศที่ 1 เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งที่ผ่านมาการติดตามเร่งรัดดังกล่าว ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ของกองทัพอากาศที่ 1 แต่ทั้งนี้ยังไม่สามารถทำให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณบรรลุตามเป้าหมาย ที่รัฐบาลกำหนดได้

วิเคราะห์ทางเลือกยุทธศาสตร์

จากผลการวิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินการด้านงบประมาณและการเงินของ กองทัพอากาศที่ 1 ที่ผ่านมาพบ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่สามารถนำไปสู่การ วิเคราะห์ ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. มีแนวทางการบริหารงบประมาณ มีรายได้ที่แน่นอนเป็นประจำทุกปี
2. มีเอกสารการเบิกจ่ายครบถ้วนถูกต้อง
3. เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง ของกรมบัญชีกลาง ข้อบังคับต่าง ๆ ตามที่กำหนด
4. การรายงานแผน-ผลการใช้จ่าย งบประมาณเป็นประจำทุกเดือนและทุกไตรมาส
5. ผู้บังคับบัญชาสามารถตรวจสอบผลการใช้ จ่ายเงินได้ตลอดเวลา เพื่อใช้ในการ ตัดสินใจในการ บริหารงาน
6. การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตาม แผน ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

จุดอ่อน (Weakness)

1. มีบุคลากรเฉพาะด้านการเงินและการดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง ที่ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการล่าช้าในการดำเนินการวิธีในบางขั้นตอน

2. มีงบประมาณที่มาจากแหล่งใหม่ๆ และ มาช่วงปลายปีงบประมาณทำให้การบริการงบประมาณอาจจะล่าช้าไม่ทันปีงบประมาณได้

โอกาส (Opportunity)

1. มีระบบการบันทึกข้อมูลทางการเงินที่ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ทันสมัยใช้ในการปฏิบัติงาน
2. มีการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการควบคุมการบริหารงบประมาณ ทำให้การควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณทำได้ดีขึ้น

อุปสรรค (Threat)

1. ความไม่เสถียรของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ตลอดจนโปรแกรมควบคุมงบประมาณยังไม่สมบูรณ์ ทำให้มีปัญหาในการทำงาน
2. ข้อกำหนดในระเบียบปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันในหลายด้าน เช่น กองทัพบก กับ กอ.รมน.ใช้ระเบียบคนละสายงาน ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน
3. การบริหารงบประมาณมีปัจจัยภายนอกที่ ควบคุมไม่ได้ทำให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินงาน และทำให้เกิดความล่าช้า เช่น การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19
4. กองทัพบก และ กอ.รมน. มีแนวโน้มที่จะจัดสรร งบประมาณให้หน่วยต่างๆ ลดลงในแต่ละปี

กลยุทธ์เชิงรุก (S,O) กำหนดนโยบายในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณตั้งแต่ก่อนเริ่มปีงบประมาณ โดยกำหนดให้มีกรอบระยะเวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ทั้งการบริหารงบประมาณ และการดำเนินกรรวิธีจัดซื้อจัดจ้าง อย่างเด่นชัด และ แน่นนอน

กลยุทธ์แก้ไข/กำจัดจุดอ่อน (W,O) กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารงานบุคคลให้มีคุณภาพและเพียงพอ โดยการส่งกำลังพลให้ไปศึกษาในหลักสูตรต่างๆ เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายงบประมาณ ที่กองทัพบกได้จัดการเรียนการสอนในแต่ละปี และมีการบรรจุทดแทนกำลังพลที่ขาดอัตราในแต่ละปี โดยจัดทำแผนการบรรจุกำลังพลทดแทนเป็นแผนระยะยาว

กลยุทธ์ตั้งรับ/เปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส (S,T) ดำเนินการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆมาช่วยในการบริหารการเบิกจ่ายงบประมาณ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณ และต้องมีการพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ

กลยุทธ์ป้องกัน/สร้างภูมิคุ้มกัน (W,T) เน้นการป้องกันเพื่อลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค ด้วยการดำเนินการพัฒนางานด้านกำลังพล ให้กำลังพลมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในหลายๆด้าน สามารถปฏิบัติงานทดแทนกันได้ตลอดเวลา

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า จุดอ่อนและโอกาสอยู่ในระดับสูง กลยุทธ์เชิงรุก (S,O) จึงถือเป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนอันดับแรกๆที่ควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานด้านงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในทุกมิติของงานด้านงบประมาณ นำมาซึ่งศักยภาพในการปฏิบัติงานให้กับกองทัพบก

วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองทัพภาคที่ 1 อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์ สามารถเสนอแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตามแผนกลยุทธ์เชิงรุก (S,O) โดยการวางแผนแผนการใช้จ่ายงบประมาณตั้งแต่ก่อนเริ่มปีงบประมาณให้ครอบคลุมทุกแผนงาน ตลอดจนมีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการบริหารงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่นอน ดังนี้

การวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเบิกจ่ายที่รัฐบาลกำหนดในแต่ละปีงบประมาณ หรือให้สูงกว่าเป้าหมาย โดยจะต้องเน้นการปฏิบัติที่สามารถดำเนินการได้จริง โดยให้มีการปรับวงรอบการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากเดิมที่วางแผนการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณไว้ในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 มาดำเนินการในไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามวงรอบการปฏิบัติเดิมหรือไม่ สามารถปรับวงรอบการปฏิบัติได้จริง

เร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณในการ การอบรมประชุม สัมมนา การจัดหาวัสดุ ให้มีผล เบิกจ่ายในไตรมาสที่ 1 ให้ได้ร้อยละ 50 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และ ดำเนินการให้แล้วเสร็จในไตรมาสที่ 2 ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการตามแผน

กองปลัดบัญชีกองทัพภาคที่ 1 ในฐานะหน่วยงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 มีหน้าที่ใน การตรวจติดตามการบริหารงบประมาณของหน่วยต่างๆ ในกองบัญชาการ กองทัพภาคที่ 1 โดยให้ตรวจสอบงบประมาณเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน และรายไตรมาส อย่างใกล้ชิด

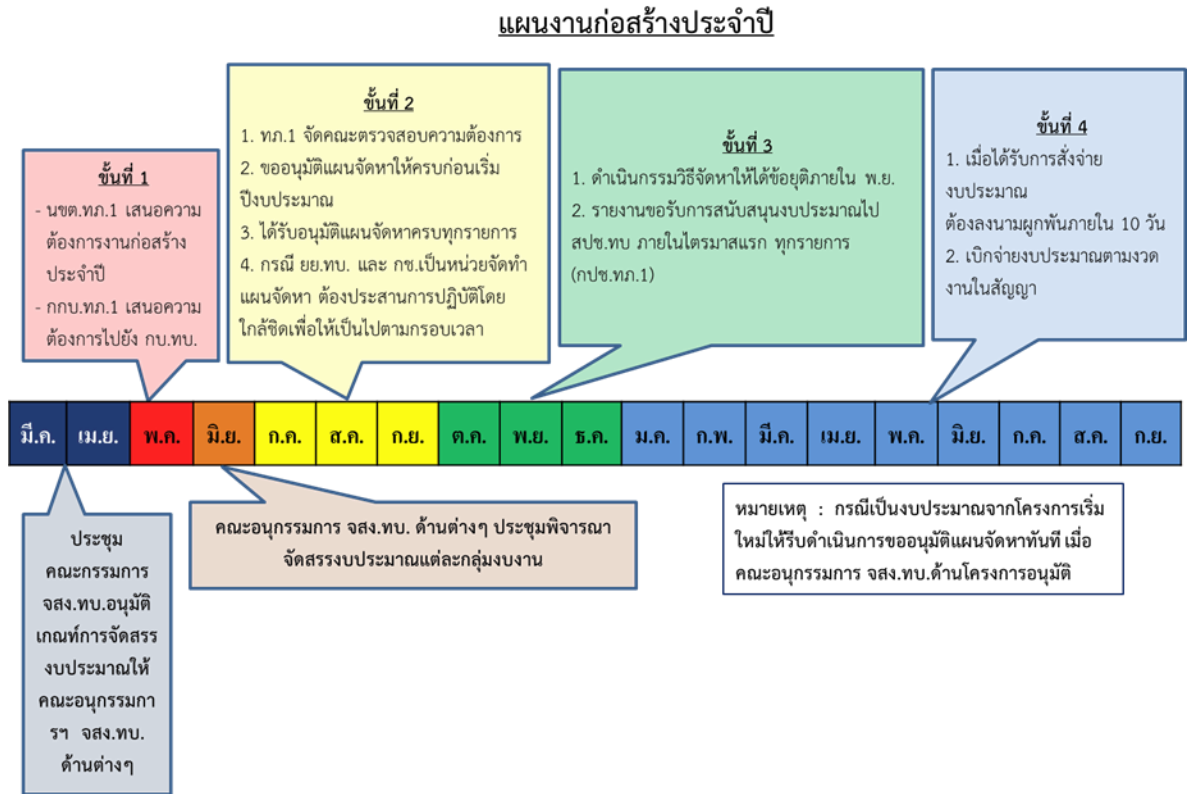
การดำเนินการต้องงบประมาณที่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อ/จัดจ้าง ดังนี้ เตรียมความพร้อมของงาน/โครงการ ที่เป็นงานจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ว่าจะอยู่ในรายจ่ายประจำ หรือรายจ่าย ลงทุน ให้มีความพร้อมล่วงหน้าก่อนปีงบประมาณ ทั้งในเรื่องของแบบ รูปการประมาณราคา การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลาง โดยจะต้องได้รับการ อนุมัติแผนปฏิบัติการ จัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินการจัดทาล่วงหน้าก่อนปีงบประมาณ หลังทราบกรอบวงเงินที่ชัดเจน แล้ว ให้ได้ข้อยุติในขั้นไม่ผูกพันงบประมาณ และ/หรือ ก่อหนี้ผูกพันได้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ

กองปลัดบัญชีกองทัพภาคที่ 1 ในฐานะหน่วยงบประมาณของ กองทัพภาคที่ 1 ร่วมกับ กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1 ตรวจติดตาม เร่งรัด การเตรียมความพร้อมของ โครงการและการจัดหาครุภัณฑ์ ในเรื่องแบบรูปรายการ การประมาณราคา การกำหนด คุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของส่วนราชการในกองทัพภาคที่ 1 ให้มีความพร้อม ล่วงหน้าก่อนปีงบประมาณ เพื่อให้สามารถก่อหนี้ผูกพันและเบิกจ่ายได้ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณถัดไป

ให้หน่วยที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการ และรายการจัดหาครุภัณฑ์ จัดทำ แผนการดำเนินงาน/โครงการ ตามห้วงระยะเวลา นำมารับการตรวจสอบความเป็นไปได้ ในการดำเนินงาน/โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณว่าสามารถ ดำเนินการได้ตามแนวทาง ที่กำหนด และเบิกจ่ายงบประมาณได้ทันในปีงบประมาณ

กำหนดกลุ่มงบประมาณที่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้างเป็น 4 กลุ่ม และให้ ดำเนินงาน/ โครงการ ตามห้วงระยะเวลา กรอบระยะเวลาการดำเนินการต้องงบประมาณที่ ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อ/จัดจ้าง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 แผนงานก่อสร้างประจำปีและแผนงานในโครงการเริ่มใหม่ที่ได้รับงบประมาณตั้งแต่ ปีที่สองเป็นต้นไป แบ่งการปฏิบัติโดยนับตั้งแต่เดือน มีนาคม ของปีก่อน ปีงบประมาณที่ต้องดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานแผนงานก่อสร้าง

ขั้นตอนที่ 1 : กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1 รวบรวมความต้องการงบประมาณงาน ก่อสร้างประจำปีของ กองทัพภาคที่ 1 และเสนอความต้องการไปยังกรมส่งกำลังบำรุงทหารบก ภายในเดือน พฤษภาคม ของปีก่อนปีงบประมาณ เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณจาก คณะอนุกรรมการจัดสรรงบประมาณกองทัพบก ซึ่งจะประชุมพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ในห้วงเดือน มิถุนายน

ขั้นตอนที่ 2 : เมื่อได้รับทราบวงเงินจากคณะอนุกรรมการจัดสรรงบประมาณกองทัพบก แล้ว กองทัพภาคที่ 1 (กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1) ดำเนินการขออนุมัติแผนจัดหา ทั้งที่อยู่ในอำนาจอนุมัติของ แม่ทัพภาคที่ 1 และอำนาจของ ผู้บัญชาการทหารบก

ให้เสร็จสิ้น ทุกแผนจัดหา ภายในเดือน กันยายน ของปีก่อนปีงบประมาณและสำหรับกรณี งานก่อสร้างใด ที่กำหนดให้ กรมยุทธโยธาทหารบก และ กรมการทหารช่าง เป็นหน่วยจัดทำ แผนจัดหา จะต้องประสานการปฏิบัติกับหน่วยดังกล่าวโดยใกล้ชิดเพื่อให้เป็นไปตาม กรอบระยะเวลาที่ กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 : เมื่อได้รับอนุมัติแผนจัดหาแล้ว กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1 และ แผนกพลธิการกองทัพภาคที่ 1 อำนวยการและดำเนินการวิธีจัดซื้อ/จัดจ้างแผนงาน ก่อสร้างทุกแผนงานให้ได้ข้อยุติภายในเดือน พฤศจิกายน และรายงานขอรับการสนับสนุน งบประมาณ (แจ้งผลการดำเนินการวิธี) ให้ กองปลัดบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 เพื่อรายงานไปยัง สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก ให้เสร็จสิ้นทุกรายการ ภายในเดือน ธันวาคม

ขั้นตอนที่ 4 :เมื่อได้รับการสั่งจ่ายงบประมาณ กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1 อำนวยการประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ทำการลงนามผูกพันในสัญญา ภายใน 10 วัน นับจากวันที่ได้รับเอกสารสั่งจ่ายงบประมาณและทำการเบิกจ่ายงบประมาณให้เสร็จสิ้น ตามวงงานในสัญญา

กลุ่มที่ 2 การจัดหาเครื่องแต่งกายในแผนงาน ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 4 กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานแผนงานจัดหาเครื่องแต่งกาย

ขั้นตอนที่ 1 : ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เสนอความต้องการงบประมาณไปยังศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก เพื่อตรวจสอบความต้องการงบประมาณ ภายใน มิถุนายน ของปีก่อนปีงบประมาณ โดย ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก จะประชุม เพื่อพิจารณาอนุมัติจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังพลในเดือน กรกฎาคม

ขั้นตอนที่ 2 : เมื่อได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังพลประจำปี จากศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบกแล้ว ให้ ฝ่ายส่งกำลังบำรุงศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ดำเนินการขออนุมัติแผนจัดหาทุกรายการ ไปยัง ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก และ ประสานงาน กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก อนุมัติแผนจัดหาภายในเดือน กันยายน ของปีก่อนปีงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 3 : เมื่อได้รับการอนุมัติแผนจัดหาจาก ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก แล้วให้ฝ่ายส่งกำลังบำรุงศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 (ฝ่ายพลาธิการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ดำเนินกรรมวิธีจัดหาจนได้ข้อยุติ และเสนอขอรับการสนับสนุน งบประมาณ ไปยังฝ่ายปลัดบัญชาศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เพื่อเสนอขอรับการ สนับสนุนงบประมาณ ไปยังศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ให้แล้วเสร็จภายในเดือน พฤศจิกายน

ขั้นตอนที่ 4 : เมื่อได้รับการส่งจ่ายงบประมาณ ให้ทำการลงนามผูกพันในสัญญา ภายใน 10 วัน นับจากวันที่ได้รับเอกสารส่งจ่ายงบประมาณและทำการเบิกจ่ายงบประมาณให้ เสร็จสิ้นตามวงงานใบสัญญา

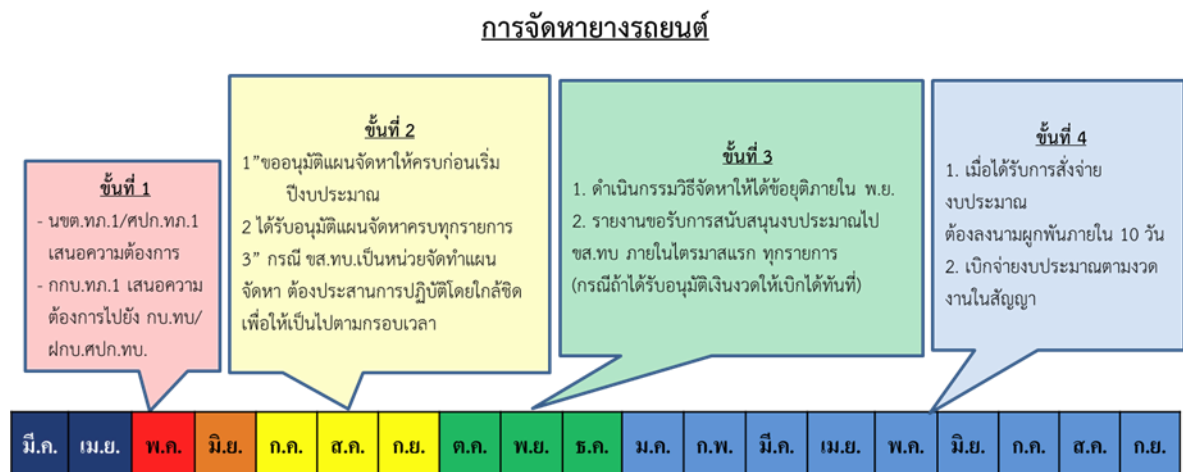
กลุ่มที่ 3 การจัดหาयरถยนต์ในแผนงานปกติ และแผนงานศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ให้ กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1/ฝ่ายส่งกำลังบำรุงศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพภาคที่ 1 รวบรวมความต้องการจาก หน่วยขึ้นตรงกองทัพภาคที่ 1/ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 แล้วเสนอความต้องการไปยัง กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก/ ฝ่ายส่งกำลังบำรุงศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพภาคที่ 1 ภายในเดือน พฤษภาคม ของ ปีก่อนปีงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 2 : เมื่อคณะอนุกรรมการจัดสรรงบประมาณกองทัพบก ประชุมอนุมัติจัดสรรงบประมาณในแต่ละกลุ่มงบงานแล้ว ให้ กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1/ ฝ่ายส่งกำลังบำรุงศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพภาคที่ 1 ดำเนินการขออนุมัติแผนจัดหา จนได้รับการอนุมัติ แผนจัดหาจาก กองทัพบก ภายในเดือน กันยายน ของปีก่อนปีงบประมาณ (สำหรับกรณีที่ กรมการขนส่งทหารบก เป็นหน่วยจัดทำแผนจัดหาจะต้องประสานการปฏิบัติโดยใกล้ชิด เพื่อให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลา)

ขั้นตอนที่ 3 : เมื่อได้รับอนุมัติแผนจัดหาเรียบร้อยแล้ว ให้กองส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1/ ฝ่ายส่งกำลังบำรุงศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพภาคที่ 1 ดำเนินกรรมวิธีจนได้ข้อยุติภายในเดือน พฤศจิกายน และรายงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปที่ กองพลัดบัญชีกองทัพภาคที่ 1/ ฝ่ายปลัดบัญชี ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เพื่อรายงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ไปยัง กรมการขนส่งทหารบก หรือ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ภายในไตรมาสแรก ให้ได้ทุกรายการ ยกเว้นกรณีรายการใดที่ได้รับอนุมัติงบประมาณจาก กองทัพบก เป็นเงินงวด ให้ทำการเบิกจ่ายงบประมาณได้ทันที

ขั้นตอนที่ 4 : เมื่อได้รับการส่งจ่ายงบประมาณ ให้ทำการลงนามผูกพันในสัญญาภายใน 10 วัน นับจากวันที่ได้รับเอกสารส่งจ่ายงบประมาณและทำการเบิกจ่ายงบประมาณให้เสร็จสิ้นตามงวดงานในสัญญา

ภาพที่ 5 กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานแผนงานจัดหาย่างรถยนต์

กลุ่มที่ 4 แผนงานประจำปีที่ต้องขออนุมัติเงินประจำงวด สำหรับงานที่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อ/จัดจ้าง ให้ปฏิบัติดังนี้

- เมื่อได้รับการส่งจ่ายงบประมาณ ให้ กองฝ่ายเสนาธิการกองทัพภาคที่ 1 เสนอขออนุมัติจัดซื้อ/จ้าง ไปยังแผนกพลธิการกองทัพภาคที่ 1 ภายใน 15 วัน นับจากวันที่ได้รับเอกสารส่งจ่ายงบประมาณ

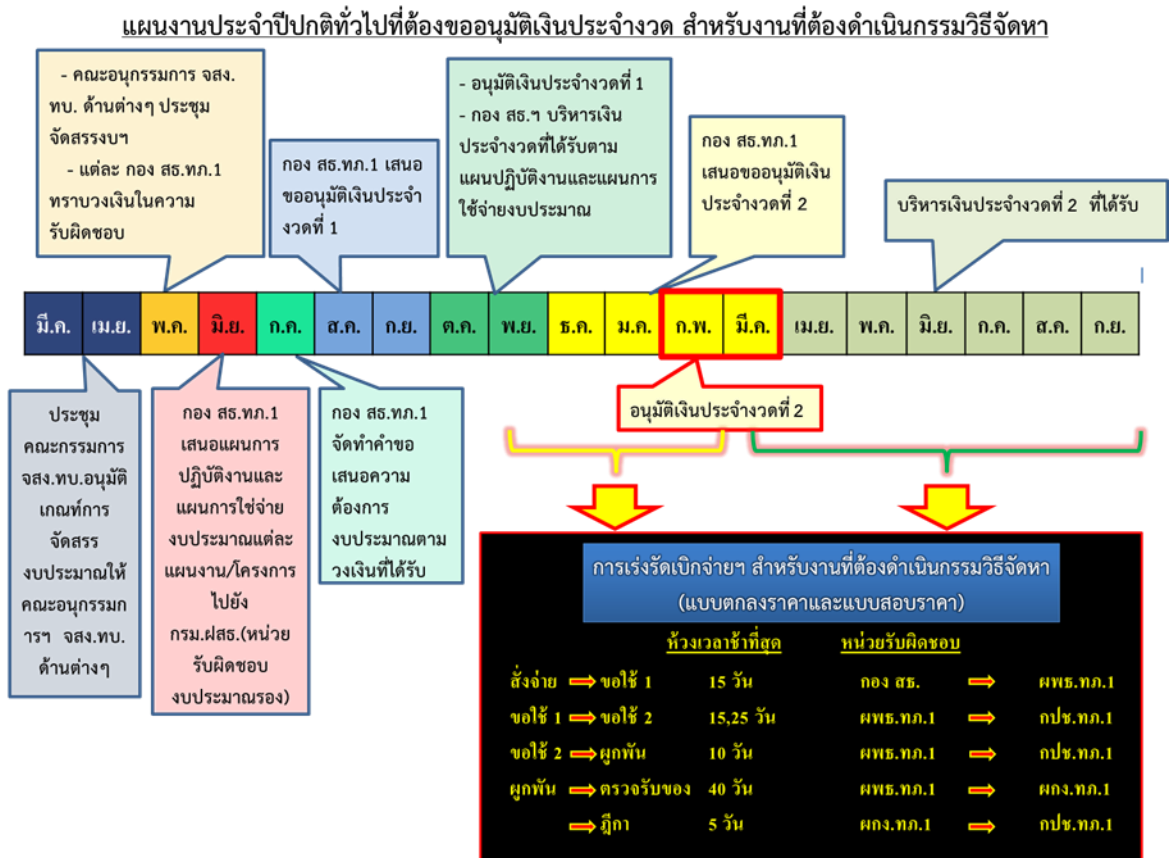
- แผนกพลธิการกองทัพภาคที่ 1 ดำเนินกรรมวิธีจัดหาให้ได้ข้อยุติและเสนอเรื่องขอใช้ งบประมาณไปยัง กองปลัดบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 ภายใน 15 วัน สำหรับกรณีวิธีเฉพาะเจาะจง และภายใน 25 วัน สำหรับกรณีวิธีประกาศเชิญชวน หรือคัดเลือก นับจากวันที่ได้รับเอกสารจาก กองเสนาธิการกองทัพภาคที่ 1

- แผนกพลธิการกองทัพภาคที่ 1 ผูกพันงบประมาณ และทำหนังสือแจ้งไปยัง กองปลัดบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 ภายใน 10 วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือจาก กองปลัดบัญชาการกองทัพภาคที่ 1

- แผนกพลธิการกองทัพภาคที่ 1 ประสานส่วนราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการวิธี ตามระเบียบจนถึงขั้นตรวจรับวัสดุ และเสนอเรื่อง (หน้างานใบสำคัญคู่จ่ายเงิน กง.10.1) ไปยังแผนกการเงินกองทัพภาคที่ 1 ภายใน 40 วัน นับจากวันที่ผูกพันงบประมาณ

- แผนกการเงินกองทัพภาคที่ 1 จัดทำฎีกาเบิกเงินเสนอผ่าน กองปลัดบัญชาการกองทัพภาคที่ 1 ภายใน 5 วัน นับจากวันที่ได้รับเอกสาร

รวมระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่ได้รับเอกสารส่งจ่ายงบประมาณจนถึงการเบิกจ่าย งบประมาณทั้งสิ้นต้องไม่เกิน 85 วัน หรือ 95 วัน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้มาตรการข้างต้นเป็นการกำหนดหวังเวลาสำหรับงบประมาณปกติทั่วไป ถ้าหากเป็นงานที่เร่งด่วนต้องเร่งรัดดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนถึงวันที่ต้องปฏิบัติงานจริง

ภาพที่ 6 กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานแผนงานที่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง

บทที่ 3

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์ในบทที่ 2 ทางเลือกยุทธศาสตร์เชิงรุก (S,O) เป็นทางเลือกที่สำคัญเร่งด่วนอันดับแรก ในการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วยแนวทางในการพัฒนา คือ กำหนดนโยบายในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณตั้งแต่ก่อนเริ่มปีงบประมาณ และ การกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งจากการศึกษาสอดคล้องกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของ กองทัพบก และสอดคล้องกับหลักการแนวคิดในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยพัสดุภาครัฐ และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงบประมาณ

นอกจากนี้แนวทางที่ได้นำเสนออย่างสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคงรวมทั้งแผนแม่บท ในประเด็นที่ 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ แผนแม่บทย่อย การบริหารจัดการการเงินการคลัง เป้าหมายแผนแม่บทย่อยหน่วยงานภาครัฐบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ การขับเคลื่อนตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของ กองทัพบก

กองทัพบกได้ใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญใน เรื่องการจัดทำแผนงบประมาณที่เป็นระบบและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาล กท. และ ทบ., การมอบอำนาจในการจัดทำและบริหารงบประมาณให้หน่วย โดยรับผิดชอบต่อผลผลิตผลลัพธ์ที่รับรองไว้ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส รวมทั้ง การตรวจสอบและการประเมินผล ดังนั้น เพื่อให้หน่วยสามารถ ดำเนินการได้สอดคล้องสถานการณ์ด้านงบประมาณในปัจจุบัน และมีความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณ เพิ่มขึ้น

การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อจัดหาวัสดุหรือซ่อมบำรุงและรักษาครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง และสาธารณูปโภค ให้หน่วยเจ้าของงบประมาณดำเนินการตามรายการ และวงเงินที่ได้รับจัดสรร ในการจัดหาวัสดุ จะต้องดำเนินการโดยลักษณะประหยัด คุ่มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้⁴ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. 2560

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting)

ช่วงการใช้ระบบงบประมาณอยู่ระหว่างปี พ.ศ.2544-ปัจจุบัน จาก การแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 รัฐบาลจะทำการปฏิรูปการจัดการงบประมาณใหม่ โดยจะปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำและจัดสรรงบประมาณให้เป็นเครื่องมือ ในการ จัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการ พัฒนาประเทศ และส่งเสริมให้กระทรวง ทบวง กรม มีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น พร้อมทั้งจัดให้มีระบบควบคุม ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส สำนักงบประมาณจึงได้พัฒนา ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้สามารถรองรับกับการจัดทำแผน บริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งรัฐบาล จะต้องจัดทำเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำแผน นิติบัญญัติและแผนปฏิบัติราชการ เพื่อใช้ใน การบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลา 4 ปี ตามที่กำหนดใน มาตรา 3 และมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยการพัฒนา อาศัยแนวคิดของระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน แนวคิดของการกระจายภารกิจ และแนวคิด ของการบริหารจัดการเชิง กลยุทธ์ โดยมีหลักการที่สำคัญ⁵ ดังนี้

1) ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เน้น การใช้ ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายรัฐบาลเป็นหลักในการจัดทรัพยากรให้เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และ สอดคล้องกันตามความต้องการของประชาชน โดยเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบของ กระทรวง ทบวง กรม ในการบริหารจัดการงบประมาณ และคำนึงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบ ได้

2) มุ่งเน้นผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ โดยให้ ความสำคัญกับความ สำเร็จตามเป้าหมายในทุกระดับตั้งแต่เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติจนถึง เป้าหมายการให้บริการของกระทรวงและหน่วยงาน

3) เน้นหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารจัดการที่ดี โดย มีการแบ่ง หน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละระดับที่ชัดเจน เริ่มตั้งแต่ระดับรัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรี รับผิดชอบต่อผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ เพราะรัฐบาลเป็นผู้บริหารและ เป็นผู้ กำหนดนโยบายสูงสุดของประเทศ สู่ระดับกระทรวงหรือรัฐมนตรีที่รับผิดชอบต่อ ผลสำเร็จตาม เป้าหมายการให้บริการกระทรวง และสิ้นสุดที่ระดับหน่วยงานหรือหัวหน้า หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อ ผลสำเร็จของผลผลิต ที่ส่งผลโดยตรงต่อประชาชน

4) การมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อเป็น การสนับสนุนให้ กระทรวงและหน่วยงาน สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการ ให้บริการที่มีความเชื่อมโยง และสอดคล้องกันในแต่ละระดับ จึงได้มอบอำนาจการบริหาร จัดการ งบประมาณให้กับกระทรวงและหน่วยงานมากขึ้น พร้อมทั้งผ่อนคลายนโยบาย ต่างๆให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณมากขึ้นด้วย

5) การเพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ ที่ผ่านมามีขอบเขตจำกัดอยู่แต่เพียงค่าใช้จ่ายของกิจกรรมที่ใช้จ่ายจากงบประมาณ เท่านั้น ไม่รวมกิจกรรมที่ใช้เงินนอกงบประมาณ เช่น เงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินรายได้ของหน่วยงาน เป็นต้น ดังนั้นการนำเงินนอกงบประมาณมาพิจารณาร่วมกันกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะทำให้ แผนการเงินโดยรวมของภาครัฐมีความสมบูรณ์ ครอบคลุมและสามารถใช้ประโยชน์ ในการวางแผนทาง การเงินการคลังให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

6) การวางแผนการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการวางแผน งบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) เป็นการประมาณการรายจ่าย 3 ปี ล่วงหน้า จากค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานได้รับอนุมัติในปีปัจจุบัน ภายใต้สมมุติฐานว่าไม่มีการ เปลี่ยนแปลง นโยบายสำหรับแผนงานต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ว่า สัดส่วนของ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคต นั้น สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในแต่ละด้าน การ ประมาณการวงเงินงบประมาณ MTEF จะดำเนินการทั้งแบบ Top Down ซึ่งเป็นการ

ประมาณการรายจ่ายระดับนโยบาย โดย พิจารณาจากสมมติฐานทางเศรษฐกิจและนโยบาย การคลังของรัฐ และแบบ Bottom Up ซึ่งเป็นการประมาณการรายจ่ายจากระดับหน่วยงาน ภายใต้สมมติฐานว่าจะไม่มีนโยบายใหม่ในระยะเวลา - 3 ปี ซึ่ง MTEF ทั้ง 2 แบบทำให้สำนักงบประมาณและรัฐบาลทราบถึงตัวเลขพื้นฐานของงบประมาณ ในแต่ละปี นอกจากนี้ยังช่วยให้การวางแผนการจตุรทรัพยากรมีประสิทธิภาพและรักษาวินัยทางการคลัง

หลักการแนวคิดในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยพัสดุภาครัฐ

หลักการจัดหาพัสดุภาครัฐที่ดีของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อ จัดจ้าง และบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดแนวคิดหรือหลักการในการจัดหาพัสดุทุกขั้นตอน ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดหาพัสดุต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการ แข่งขันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือ ผู้เสนองาน เว้นแต่กรณีที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ และ ในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ผู้รับผิดชอบต้องบันทึกหลักฐานในการดำเนินงาน พร้อมทั้ง ระบุเหตุผลในการพิจารณาสั่งการในขั้นตอนที่สำคัญไว้เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย⁶

กรอบแนวคิด หลักเกณฑ์ และกระบวนการในการดำเนินการที่อยู่ในกฎหมาย และ ระเบียบต่าง ๆ ที่สำคัญโดยสรุป ได้แก่

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของประเทศจะมี ข้อกำหนดที่เปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่าง เป็นธรรม และรัฐต้องกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม บังคับการผูกขาดตัดตอนทั้ง ทางตรงและ ทางอ้อม

2) กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ รายจ่าย ประจำปี ตลอดจนระเบียบสำนักงบประมาณว่าด้วยการบริหารงบประมาณ กำหนด รายการ ประเภท และงบประมาณรายจ่ายที่จัดสรรให้แต่ละหน่วยงาน ตลอดจนกำหนด หลักเกณฑ์การบริหาร งบประมาณโดยรวม

3) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดความหมายของการจัดหาแต่ละ ประเภท รวมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบผู้ที่เกี่ยวข้อง

4) กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการ กำหนดกระบวนการและ ขั้นตอน ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุ ที่เป็นคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ การสั่งรับ หรือไม่รับคำเสนอให้จัดหา การสั่งอนุมัติการจัดหา การสั่งยกเลิกกระบวนการ พิจารณาคำเสนอ และการสั่งให้เป็นผู้ทำงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง

5) กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้สิทธิกับประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศสอบราคา และประกาศประกวดราคา รวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาจัดหาของ หน่วยงานของรัฐ เป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

6) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี กำหนดให้หน่วยงานส่วนราชการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม คำนึงถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ราคา และผลประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและสัญญาที่ได้มีการอนุมัติให้ จัดซื้อจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอดู หรือตรวจสอบได้ โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะ กรณีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความลับทางราชการหรือ ความลับทางการค้า

7) กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กำหนด ลักษณะความผิดและกลไกการดำเนินงานเอาผิดกับผู้กระทำผิด รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่ชอบมาพากล ในการเสนอราคาต่อหน่วยงาน ของรัฐ ทำให้เกิดความโปร่งใส ชัด ความไม่เป็นธรรมในการเสนอราคา

8) ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยดำนงงบประมาณและการคลัง กำหนดโทษปรับทางปกครอง สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการ พักสุ และทำให้รัฐเสียหาย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงบประมาณ

คำว่า “งบประมาณ” ได้มีนักวิชาการและผู้ใช้งบประมาณให้ความหมายแตกต่างกันออกไปตาม ลักษณะของวิชาชีพและการใช้งบประมาณ ดังนี้

Sherwood ให้ความหมายของคำว่า งบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการกะประมาณ บริการ กิจกรรม โครงการและการใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผน ซึ่งประกอบด้วยกรกระทำ 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณ

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการปฏิบัติงานของรัฐบาลที่แสดงในรูปตัวเงินที่เสนอต่อรัฐสภาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง⁷

ชาญชัย มุกสิกนิศากร อธิบายว่า งบประมาณเป็น เอกสารประมาณการรายได้-รายจ่าย ที่มีระยะเวลาที่กำหนดจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอนโดยปกติ 1 ปี

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ ได้ให้ความหมายของงบประมาณ สรุปได้ว่า งบประมาณแผ่นดิน หมายถึง แผนทางการเงินเกี่ยวกับประมาณการรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะต้องขอ อนุมัติจากรัฐสภา⁸

ไพรัช ตระการศิรินนท์ ได้ให้ความหมายของงบประมาณ สรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง เครื่องมือ อย่างหนึ่งของรัฐบาลที่เป็นเอกสารแสดงถึงความต้องการของรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย แผนทางการเงิน และโครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณหนึ่ง ๆ ตามที่รัฐบาลได้สัญญาไว้กับรัฐสภาและ ประชาชนที่จะใช้เงินภายใต้เงื่อนไขและแนวทางการบริหารงานที่กำหนดไว้⁹

ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ ได้ให้ความหมายของ งบประมาณ สรุปได้ว่า งบประมาณเป็นแผนการ ใช้จ่ายของรัฐ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การเตรียมแผนงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำขั้นตอน อัน ประกอบไปด้วย โครงสร้างการบริหาร การทำตารางเวลา และการบริหารการควบคุมงบประมาณ ทั้งนี้ การ จัดทำแผนควรคำนึงถึงกฎ ระเบียบ หรือกฎหมาย และปทัสถานทั้งในด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ¹⁰

สรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการใช้จ่ายเงินที่แสดงในรูปของตัวเลขที่มาจากการประมาณการและจัดทำไว้ล่วงหน้าสำหรับการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม ในช่วงระยะเวลาใด เวลาหนึ่ง โดยในการจัดทำงบประมาณจะประกอบด้วยการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณ

บทที่ 4

บทสรุป

มาตรการเร่งรัด การใช้จ่ายงบประมาณของ กองทัพอากาศที่ 1 กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้อง กับมาตรการและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เพื่อเร่งรัดการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณของส่วนราชการภายใน กองทัพอากาศที่ 1 ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนที่กำหนดผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสภาพแวดล้อมในการบริหารงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณและ ศึกษาการเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพอากาศที่ 1 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณ ของกองทัพอากาศที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา ผลการปฏิบัติงานและผลการเบิกจ่ายงบประมาณยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดทำให้ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของ กองทัพอากาศที่ 1 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยเฉพาะในรายการที่ต้องดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง มีการใช้เวลาในการดำเนินการเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมายการเบิกจ่ายที่ทางกองทัพบกกำหนด และส่งผลให้งบประมาณส่วนหนึ่งต้องขยายเวลาเบิกจ่ายเงินและมีการกันเงินไว้เบิกเหลือในปีในแต่ละปีงบประมาณ รวมทั้งยังมีงบประมาณบางส่วนต้องพับตกไป สาเหตุเกิดจากการดำเนินงาน/โครงการที่สำคัญและมีวงเงินสูง ในแต่ละปีงบประมาณไม่สามารถดำเนินงานและเบิกจ่ายเงินงบประมาณได้แล้วเสร็จในปีนั้น

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมีแนวทางการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณในงาน/โครงการรวมทั้งมีการบริหารงบประมาณที่เหมาะสมก็จะทำให้ กองทัพอากาศที่ 1 และส่วนราชการในกองทัพอากาศที่ 1 สามารถใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยการวิจัยเชิงเอกสารโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นหลักอันได้แก่ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจาก ระเบียบ เอกสารทางราชการ ผลงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องนำมาดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลจนได้ข้อสรุปที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่าย งบประมาณของ กองทัพอากาศที่ 1 ซึ่งแนวทางการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณได้แก่ การวางแผนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่าย

ประจำปีให้สอดคล้อง กับเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด การเร่งรัดเบิกจ่ายงบการอบรมในไตรมาสที่ 1 ให้ได้ร้อยละ 50 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรโดยต้องให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 2 การเตรียมความพร้อมของงาน/โครงการ ที่เป็นงานจัดซื้อจัดจ้างให้มีความพร้อมล่วงหน้า ก่อนปีงบประมาณโดยให้ได้ข้อยุติในขั้นไม่ผูกพันงบประมาณ และ/หรือก่อนนี้ผูกพันได้ ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการในการจัดซื้อจัดจ้างให้มีระยะเวลาที่แน่นอน ใช้เวลาให้น้อยที่สุดเพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการของหน่วย ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก ในฐานะหน่วยงบประมาณของกองทัพบก ควรจัดทำมาตรการและแนวทางการบริหารงบประมาณและการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ครอบคลุมในทุกแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามที่สำนักงบประมาณได้ให้ความเห็นชอบในแผนนั้นๆ เพื่อให้ส่วนราชการในกองทัพบก ใช้เป็นแนวทางเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามกรอบเวลาที่กำหนด ทั้งนี้รวมถึงประเด็นในเรื่องของการพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปด้วย ซึ่งควรกำหนดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงาน/รับผิดชอบงานด้านแผนงานโครงการ ด้านการจัดหา และด้านงบประมาณของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง และจัดทำคู่มือการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นแนวทางและใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรท่านอื่น และเพื่อให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานมีความคล่องตัว จึงควรมีช่องทางการสื่อสารระหว่างหน่วยงบประมาณของกองทัพบก กับ หน่วยเจ้าของงบประมาณ ที่มีความหลากหลายเพื่อให้เกิดความคล่องตัว และได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของ กองทัพอากาศที่ 1 ในครั้งนี้ เป็นแนวความคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของ การกองทัพอากาศที่ 1 อย่างกว้างๆ เท่านั้น หากผู้ใดหรือหน่วยงานใดเห็นว่า แนวทางที่ผู้ศึกษานำเสนอยังไม่สมบูรณ์เห็นควรให้ผู้ที่มีความสนใจนำไป ศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ กองทัพอากาศ ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดกรอบระยะเวลาในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้กรอบเวลาในการบริหารงบประมาณใช้ระยะเวลาที่มีกรอบเวลาที่แน่นอน ทำให้สามารถเร่งรัดให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณที่รวดเร็วยิ่งขึ้นกว่าการไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการพิจารณาว่ากรอบระยะเวลาในการดำเนินงานในแต่ละงานสามารถดำเนินการได้หรือไม่ มีปัญหาในแต่ละขั้นตอนหรือไม่ และควรปรับปรุงกรอบระยะเวลาให้มีความสมบูรณ์ ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณของกองทัพภาคที่ 1 ใช้เวลาสั้นที่สุด และมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในระบบ GFMS ณ สิ้นเดือน ก.ย.64
2. มติคณะรัฐมนตรี 2556 มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ
3. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
4. คำสั่งกองทัพบก ที่ 282/2556 เรื่อง การจัดทำและการบริหารงบประมาณ กลุ่มงบบุคลากรบริหารงานและบริหารหน่วย งบงานบริหารหน่วย ลงวันที่ 20 ก.ย.2556
5. นายสุพัฒน์ นาครัตน์ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทางงบประมาณแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 (เข้าถึงเมื่อ 18 พ.ค.65) เข้าถึงได้จาก
http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8573e/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1.pdf
6. กองทุนส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี : การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ก.ค.2561 (เข้าถึงเมื่อ 19 พ.ค.65) เข้าถึงได้จาก
https://www.ubu.ac.th/web/files_up/37f2019050714391539.pdf
7. นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธุ์. (2544). การบริหารงานงบประมาณ หลักทฤษฎีและวิเคราะห์เชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : หจก.เอมเทรคดิ่ง.
8. พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2550). การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเนเดียนส์โตร์.
9. ไพรัช ตระการศิรินนท์. (2548). การคลังภาครัฐ. (พิมพ์ครั้งที่ 2) เชียงใหม่ : คณิงนิลการพิมพ์.
10. ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. (2546). แนวคิดและกระบวนการบริหารงานคลังและงบประมาณ. กรุงเทพฯ :สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก จิระเดช สืบรสปลื้ม
วัน เดือน ปีเกิด	26 เมษายน 2518
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2543	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2553	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 88
พ.ศ. 2554	หลักสูตรนายทหารปลัดบัญชา
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2543 - 2552	กองพันทหารม้าที่ 19 กองพลทหารราบที่ 9
พ.ศ.2553 - 2560	กองปลัดบัญชา กองทัพบกที่ 1
พ.ศ.2560 - 2561	มณฑลทหารบกที่ 13
พ.ศ.2562 - 2563	กองทัพน้อยที่ 1
พ.ศ.2563 - 2564	กองปลัดบัญชา กองทัพบกที่ 1
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ.2564 - ปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการกองปลัดบัญชา กองทัพบกที่ 1